

Asperge

Tijdens een bezoek van leden van de vrijwillige brandweer Scherpenzeel aan onze expositie 'Grebbelinie in het vizier' werd door de gids uitleg gedaan van de inrichting van 'de voorposten' in Scherpenzeel. Het 15 Regiment Infanterie was o.a. belast met de bemanning van deze voorposten. Een van de taken was de 'asperges' te stellen ten tijde van de Duitse inval. Op de noord/oostelijke toegangswegen naar Scherpenzeel waren in de mobilisatie betonblokken met kokers aangebracht. Zover bij ons bekend, en nog aanwezig onder de bestaande verharding, was dat in de Barneveldsestraat (nu Marktstraat), de Oude Barneveldseweg en in het Oosteinde.

Het is eigenlijk nog een wonder dat deze onzichtbare elementen nog aanwezig zijn. Nadat de Duitse troepenmacht de eerste hindernissen had verwijderd, werden de overige versperringen vanaf juni 1940 tot in 1942 door de o.a. de 'Opbouwdienst' verwijderd.

De heer Van de Peut, aanwezige brandweerman en eigenaar/bewoner van Barneveldseweg 2, de boerderij in de bocht bij de Renessersteeg melde dat hij haast zeker wetend een spoorstaaf die mogelijk een 'asperge' is afkomstig van de versperringen in de Marktstraat ter hoogte van de huidige straat De Voorposten heeft liggen op zijn erf.

Als blijkt dat het een asperge is wil hij deze spoorstaaf schenken aan de stichting Grebbelinie in het vizier.

Na gezamenlijk dit 200 kilo zware element bekeken te hebben kwamen wij tot de conclusie dat het inderdaad een asperge is.

Op de boerderij is deze rail gebruikt als een 'sleper' om het land te egaliseren. Er zijn twee hoefijzers aangelast waaraan een sleepkabel bevestigd kon worden.

Wij zijn de heer van de Peut zeer dankbaar voor deze schenking en het opladen brengen naar Hoeve de Beek om daar te lossen in zijn eentje..... Hartelijk dank!

Omschrijving type aspergeversperring

Haaks op de rijbaan werden in het wegdek 1 meter dik gewapend betonblok ingegraven of ingestort en voorzien van 1 of 2 rijen aspergepalen (spoorrails of stalen H-balken).

Deze palen konden in uitsparingen in kokers worden gestoken. Deze kokers waren in vrede tijd afgesloten met deksels, zodat het verkeer er weinig hinder van ondervond. Eenmaal geplaatst konden de asperges niet meer verwijderd worden.

Chris Sangers.

Bronnen:

<http://www.grebbelinie.nl/page/versperringen>

Grebbelinie. Een cultuurhistorische gids. B. Rietberg.

Reacties

They mention in the description, that once the "versperring balk" was inserted in the hole in the road it could not be removed. This is not entirely true. There was a catch welded on the "balk" that had a steel cable and an handle on it. During exercises they would insert the "versperring" and after wards pulled on the handle on the cable to unlatch and removed it. When they were used in earnest the cable was cut at ground level with a bolt cutter that was there for that purpose and locked with a chain to prevent misuse

and sabotage. I remember these details from the similar installation on the rijksweg between Voskuilerweg and the Potbrug.

Arie Bakker, Canada

Arie is correct in his observations!

Once the cable was cut a spring pushed out an obstruction which prevented the iron to be pulled out of it's hole. The only solution to remove the iron was to steelcut the entire iron. Examples of this iron cutting can well be seen at the 'versperring' at the former railroad of Mill and also at the entrance of the fortress "Blauwkapel" in the vicinity of the city Utrecht.

It also was a soldiers expression: when the soldiers told eachother "the cable's been cut!" they meant "Now it's serious, there's no return"

Erik de Bruin

De bedoelde spoorstaaf is een geïmproviseerde versperring, waarin de veerconstructie-met-kabel niet zit.

Op museum Overloon ligt een compleet exemplaar buiten te roesten, dat vinden ze kennelijk de beste manier om om te gaan met ons militair-cultureel erfgoed.

Bedoelde asperge bestaat uit een I-profiel (H-profiel). Tegen de middenwand van het H-profiel bevinden zich twee klammen (haken) onder veerdruk. Die veerdruk wordt vastgehouden door een stalen kabel die vanaf de constructie in een holle stalen pijp (bevestigd aan de middenwand) 'omhoog' loopt en 'bovengronds' bevestigd is aan de asperge.

Als de asperge geplaatst is en de veer wordt ontlast door het knippen van de kabel springen beide klammen aan weerszijden naar buiten en grijpen in een ondergrondse behuizing. Ze worden dan 'weerhaak'. Dit is een onomkeerbaar proces; als de kabel is geknipt precies aan de bovenzijde van de holle pijp, springt de kabel dus naar binnen toe, je kunt daar niet meer bij. Zou dat wel kunnen, dan kun je met kracht, tegen de veerdruk in, de klammen weer 'naar binnen' trekken en de asperge uit z'n put trekken.

Enige oplossing: met een snijbrander de asperge op grondniveau doorsnijden. Of de hele betonnen putconstructie uitgraven.

Erik de Bruin